Susana Martín Belmonte és economista i col·laboradora de la associació Nova–Innovació Social. FRANCESC MUÑOZ

Susana Martín Belmonte

AUTORA DEL LLIBRE 'NADA ESTÁ PERDIDO'

"Cal substituir els tipus d'interès per un control democràtic del crèdit"

FRANCESC MUÑOZ
BARCELONA

Susana Martín és economista però des de fa 12 anys treballa en el sector de les noves tecnologies. L'any 2003, mentre estava vinculada al desenvolupament de models col·laboratius de gran complexitat, va pensar que tot aquell coneixement era aplicable als serveis financers, la globalització dels quals feia temps que seguia amb inquietud: "En el fons, el diner és una forma de col·laboració més", assegura. Des d'aleshores, ha anat madurant un model de fabricar i distribuir el diner alternatiu a l'actual que és més democràtic i menys especulatiu. Amb la crisi, ha trobat persones que se l'han mirat amb menys escepticisme. El seu llibre *Nada está perdido*, arribarà a les llibreries al proper gener editat per Icaria.

Per què proposa suprimir l'interès dels préstecs?
El diner es posa en circulació a través de préstecs amb interessos. D'una banda, aquest procediment alimenta la necessitat del sistema econòmic de créixer de manera constant. A més, genera desajustament perquè posar en circulació un nombre determinat d'unitats monetàries comporta un deute superior per pagar-lo, ja que s'hi han de sumar els interessos. Això acaba creant una escassetat relativa del diner.

I com es manifesta?
Doncs que cíclicament algú atura les possibilitats de revaloració dels actius financers o reals, i quan això passa, el crèdit es retira i es palesa que no hi ha prou diners per pagar tots els deutes. És com el joc de les cadires, que quan es para la música no hi ha lloc per a tothom.

Sense el tipus d'interès no hi hauria crisis financeres?
Seria una de les conseqüències. Però necessitaríem un altre criteri per injectar liquiditat en l'economia, perquè el tipus d'interès és el que regula l'entrada de capital.

Quin criteri?
Jo proposo que la voluntat de la societat expressada de manera directa reguli la destinació del crèdit, és a dir, que hi hagi un control social del crèdit.

És el que vostè anomena sobirania financera?
Efectivament, el ciutadà té el control sobre la generació de capital i del crèdit.

És difícil imaginar com es concreta la seva proposta?
Està clar que hem de fer l'esforç per visualitzar una manera diferent de fer les coses. Primer, hem de pensar que el diner ja ha deixat de ser aquell títol vinculat a l'or, i que es crea en el moment que cal i que no hi ha cap necessitat que algú ho presti. Per tant, les empreses que són les que generen riquesa poden emetre títols de pagament fins a un cert límit, substituint el sistema generador de diner que ara com ara són els bancs centrals. Un productor rep una capacitat d'endeutament, que és la seva capacitat d'emetre moneda. Aquest productor pot emetre pagament comprant matèries primeres i contractant mà d'obra.

Les empreses serien els emissors de la moneda?
En realitat, les noves tecnologies ens ajuden a fer que aquests moviments en els actius i passius no requereixin moneda física. És un sistema de diner virtual, són anotacions en compte.

Les pimes veurien amb molt bons ulls la seva proposta perquè fa tres anys que estan eixutes!
Precisament el que jo plantejo és una via alternativa de finançament que, a més, no seria pionera. Als anys 30, a Suïssa es va crear el *wir* una moneda que va permetre que les empreses s'ajudessin entre elles donant-se crèdit mutu en un moment d'una sequera de crèdit enorme. Per tant, pot ser una via alternativa de finançament que podria salvar moltes empreses. Però això no vol dir que el poder monetari passi a les empreses, sinó que la ciutadania n'ha d'establir els criteris.

I per tant, pot decidir si atorga més crèdit a tal sector o si les empreses incorporen un seguit de valors...
Exacte. Ara això està en mans dels bancs i caixes que són els que fan més política econòmica en aquest país. Decideixen l'assignació dels recursos quan això hauria de ser cosa de tots nosaltres. Ho fan quan decideixen finançar un pis al 3% d'interès i al 120% de la inversió, quan l'economia productiva l'estan finançant al 10% d'interès i el 50% de la inversió. Això és una política monetària molt clara que ha afavorit una activitat especulativa en el sector immobiliari en detriment de l'activitat productiva.

Però encara no sé veure a qui puc demanar un préstec per comprar un cotxe?
El cert és que el sistema que proposo es basa en el crèdit als productors. El crèdit al consum és quelcom que ens sembla molt habitual però és un mecanisme relativament recent i que ha contribuït a alimentar el consumisme. Amb la reducció de salaris reals que ja es produïa des de feia anys, s'hi havia de fer quelcom per tal de mantenir els nivells de consum. Però el sistema està plantejat sobretot per a la creació monetària segons la producció de béns i serveis. El crèdit al consum és una opció.

> **Els interessos són la causa que el sistema necessiti créixer de manera constant**

> **Proposo que la creació monetària es basi en la producció de béns i serveis**

> **Es confirma que el risc financer és públic, per tant, el control també ho hauria de ser**

El que planteja és un exercici de reflexió, o es pot portar a la pràctica?
Totes dues coses: pot ser la base d'un model financer per portar a la pràctica. Però també és una invitació a reflexionar sobre on són les veritables fonts de poder en la societat actual. El meu plantejament és que el poder financer ostenta realment el control en la societat actual, i no en els resultats de les eleccions.

Pot coexistir el sistema tradicional amb l'alternatiu?
No veig per què no, tot i que penso que el sistema actual és suïcida, perquè ens impulsa al creixement constant i, en les circumstàncies actuals, estem veient com els mercats estan traient a la societat la capacitat d'escollir el seu destí.

Com veu la reestructuració de bancs i caixes?
Veig que s'està exacerbant la tendència dels últims anys a la concentració del sector bancari. Si abans de la crisis teníem entitats massa grans per poder caure, ara hi ha superestructures encara més difícils de deixar que s'ensorrin. Això confirma que el risc financer és públic: com que no ens podem permetre el seu fracàs, la responsabilitat del que facin no recaurà mai en l'entitat sinó, sobretot, en els contribuents.